

ПРОГРАМА

ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ

I. Цел на програмата: Повишаване знанията на ученици, учители, служители и родители за същността и последствията от психическото и физическо насилие и създаване с общи усилия на атмосфера на доверие и толерантност в училище, за да се сведат до минимум проявите на тормоз и насилие.

Макар че живеем във век на бързо развиващи се технологии, нагласите в мисленето на хората се променят най-бавно. Идеята ни е да преосмислим на всички нива процеса на **взаимно уважение**, което е основна човешка добродетел. Формирането на общо разбиране за училищния тормоз и насилие е ключов аспект на един цялостен училищен подход спрямо това явление, и , може да бъде считано като предпоставка за ефективни мерки против насилието. По този начин формирането на общо разбиране за училищния тормоз и насилие и споделена съпричастност и ангажираност към работата в училище сред всички работещи е ключов процес на работа върху цялата училищна програма.

II. Основни задачи:

1. Въздействие върху факторите, които могат да повишат риска от прояви на агресия и насилие, на нивото на индивида, групата и организацията.
2. Включване на цялата общност от учители, ученици, административен персонал и родители в работата по превенция на агресия и насилие в училище, за да се постигнат в максимална степен поставените цели.
3. Прилагане на механизма за реагиране при всяка проява на тормоз и насилие в БПГ - Благоевград.
4. Формиране на положителен климат в училищната среда, чрез програми и инициативи в България и по света, насочени към превенция на тормоз сред младежите.

III. Вид на програмата:

Според насочеността на превантивните дейности: превантивната програма е личностно насочена, както и насочена към средата (отнася се по-скоро за вече идентифицирани се жертви на насилие):

- **обща превенция** - насочена е основно към профилактиката, домашното възпитание като цяло, изграждането на адекватни възгледи към формите на насилие, въздействие върху ценностите и моралните устои на учениците, за да се представи и съответно да се възприеме проблемът възможно най - реално и да се осъзнае неговата сериозност;
- **специфична превенция** - насочена е към отделни и конкретни случаи на насилие, които са открити и е потвърдено за тях по време на превантивната програма.

IV. Съдържание на дейностите:

1.Изследване на проблема (оценка и осъзнаването му):

1.1. Изследването е под формата на анонимен въпросник, който всички деца попълват самостоятелно, като в предварителна инструкция се описват специфичните характеристики на тормоза /прави се в началото и края на учебната година/.

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група.

Физически тормоз - блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение;

Вербален тормоз - подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;

Психичен тормоз - подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене;

Социален тормоз - избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране.

1.2. Реалната картина на ситуацията в училище се получава от получените емпирични данни и резултати от проведената анонимна анкета през първия учебен срок на учебната 2023/2024 г. На вниманието на ПС се представи количествения и качествения анализ в резултат на получените данни от анкетата, които дават отговори на следните въпроси: Осъзнава ли се проблемът и какво се знае за него? Кои видове и какви форми на тормоз има в училището? Колко често те се проявяват? Къде са местата, на които най-често се случват? Кои са участниците? **А именно:**

Като цяло цифрите и процентите са обобщени в следната картина: Според анкетираните ученици в училище има форми на тормоз и той преобладава във вербална форма. Проблемът се осъзнава дотолкова, че участниците в анкетата могат да дадат отговори на въпросите „има ли тормоз в училището и в какви форми се проявява“, както и „колко често се проявява и кои са местата, на които се случва“. По-голям е процентът на тези, които са свидетели, по-малък е на тези, които „признават“, че тормозят и на тези, които „признават“, че са тормозени. Прави впечатление, че при честите случаи на тормоз, децата пасивно наблюдават агресора и жертвата. Не дотолкова, обаче учениците осъзнават, че споделянето за проблема с тормоза в училище е средство за разрешаването му. Тормозът се приема като норма и децата не вярват, че споделяйки нещо ще се промени. Получените цифри, сравнени с тези от минали години показват, че макар и с малко, процентът на учениците, споделящи с приятели, учители и значими за тях възрастни се е увеличил. Това от своя страна води до извода, че работата ни е насочена в правилната посока и с общи усилия бихме могли да очакваме по-добри резултати в бъдеще.

Препоръки:

- Да се обръща повече внимание на децата, да се чувстват значими, уважавани и обичани;

- Да се подпомогнат учениците в промяната на агресивните модели в училище с адекватни за възрастта и нивото на развитието им форми за превенция - чрез разговори, обучения, интерактивни методи за изразяване на натрупаното в децата напрежение и импулси вследствие на преживяна агресия;

- Учениците да бъдат обучавани да осмислят и разбират какво всъщност преживяват в ситуация на агресия от страна на възрастен или съученик и как да реагират адекватно на преживяното, така че да не нараняват себе си или другите, да изразяват възможно най-приемливо импулсите, които са провокирани от агресивни и конфликтни ситуации;

- Разговори с учениците, за това, че агресията наранява, с примери от живота. Обсъждане на лоши постъпки, на които са станали неволни свидетели. Търсене на алтернативи;

- Създаване на възможности за включване в извънкласни и извънучилищни дейности, съобразени с интересите и потребностите на децата;

- Повишаване на компетентността и изграждане на капацитет в учителите и родителите за превенция на агресивни прояви от страна на децата, чрез провеждане на обучения и семинари;

- Тренинги и ролеви игри с участието на ученици и възрастни, с оглед възпитаването на съпричастност, Двустранно уважение и зачитане на правата и авторитета на всяка от групите;

- Подпомагане на родители и деца във възстановяване на диалога между тях, като се изключат или ограничат агресивните модели в общуването помежду им;

1.3. Запознаване на колектива на БПГ с получените резултати за училището.

2. Разработване и въвеждане на превантивни мерки за предотвратяване и противодействие на тормоза в училище

Основният принцип е прилагането на *цялостен училищен подход*, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда. **Да се говори открито за тормоза** и да се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения, недопускащи насилие като например емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др. Децата трябва да се стимулират първо сами да дават отговори на поставените въпроси, а след това да се предлагат официални дефиниции. Всяка първа дискусия трябва да започне с договаряне на правилата за работа, като например - всеки има право да каже какво мисли, всеки има право да бъде изслушван, мненията да не се омаловажават и т.н.

МЕРКИТЕ за преодоляване на училищния тормоз, заложи в края на миналата учебна година са актуални и за настоящата, а именно:

- да продължим да бъдем непримирими към всяка проява и форма на агресия и тормоз;

- да предразполагаме децата към откровен разговор, за да виждат в нас хора, на които могат да се доверяват и да намират подкрепа;

- да продължим да бъдем единни в съвместните си действия за преодоляване на агресията и тормоза в училище;

- родителите да бъдат наш съюзник при възникване на прояви на тормоз и агресия.

2.1. Училищният координационен съвет за справяне с насилието, включващ зам. директор, председателите на МО в училището и председателя на Училищната комисията за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (УКБППМН) да следи за прилагането на политиката и огласяването ѝ в медиите, да инициира дискусии в училище и да координира всички дейности.

2.2. Изградената защитна мрежа (под защитна мрежа разбираме превенция на насилническо поведение, когато всеки поема своята част от общата отговорност; поставянето на ясни граници и изграждането на ценности, правила и процедури, които да не допускат тормоз) **да предвижда дейности на няколко нива: класна стая/паралелка, училище, общност:**

- Дейностите на ниво клас/класна стая включват:

дискусии, решаване на казуси, споделяне на опит, като се използват възможностите на часа на класа, предмети от задължителното учебно съдържание, различни извънкласни и извънучилищни дейности.

Съгласно плана на класа, основните теми могат да бъдат:

- Какво представлява тормозът, разпознаваме ли го и как можем да докладваме за случаи на тормоз;

- Какви са преживяванията на извършителя и потърпевшия;

- Как се чувстваме, когато видим прояви на тормоз и какво правим;

- Какво можем и искаме да направим; кои са основните ценности, правила на поведение, които следва да приемем; как можем да ги прилагаме...

- Постигане на разбиране от децата какво точно е тормоз, до какво води това поведение и как се чувстват различните „участници“.

В рамките на различни тематични уроци, разработени от класните ръководители, се обсъждат и дискутират **взаимоотношенията**:

- **ученици - ученици**— целта ни е учениците да знаят как да се отнасят един към друг, да се използва подходящ, ориентиран към учениците набор от убеждения и ценности, който да направлява техните решения и действия:

- **ученици - учител**— целта ни е учениците да осъзнаят, че говоренето в час и нарушаването на Правилника е форма на тормоз към учителя и съучениците;

Акцентираме върху съдържанието на думите **Взаимно уважение**, как да го показват, защото ако то съществува, няма да има форми на тормоз. **За да се коригират вредните навици у учениците, е необходимо постоянство в изискванията и търпение от страна на всички учители.**

Дискутиране на конкретни казуси на тормоз в класната стая, в коридора, по Интернет и др., договаряне какво ще се прави, ако се нарушат правилата и ценностите на класа - дискутиране и приемане на понятията „дисциплиниране“ и „възстановяване на щета“.

- **учител — ученици** — важно е учителите да се отнасят с уважение към децата / да се обръщат към тях по име, да ги изслушват търпеливо, да не ги обиждат/.

Макар че трудно може да се постави разделителна линия между учебен процес /предаване и приемане на информация/ и социален процес /отношения възрастен - дете/, ние визираме точно поведението на възрастните, на по-зрелите хора като модел, който или се харесва, или се отхвърля от децата. Заради отношението на учителя може да бъде саботиран часа или учениците въпреки всичко да внимават, макар и да нямат особен интерес към предмета.

Симптомите на психическия тормоз в отношението на възрастните към децата /родители, учители, служители/ се проявяват като **безразличие и равнодушие, враждебност, злоупотреба с власт над тях, дистанциране от тях и неразбиране, свръх контрол.**

◆ Дейности на ниво училище: Съгласно Годишния план на училището

1. Обсъждане и допълване на приетите правила на поведение и ценности в БПГ, които да продължат да бъдат част от училищната политика.

- Никога не закъснявай за час! (отговорност);
- Всички вземат думата по всяка тема, която се обсъжда! (равнопоставеност и активност);
- Уважавай опонента си, изслушвай го и не го обиждай! (толерантност);
- Задължително спазвай благоприличие и цензура при избора на изразните си средства! (самоуважение и уважение към другите);
- Различието приемай като предимство! (уважение към многообразието и индивидуалността);
- Във всяка дума, която използваш, влагай определен смисъл! (езикова и познавателна компетентност);
- Постъпвай като личност и гражданин! (уважение към правата и отговорностите).

Правилата на поведение и изведените нравствени ценности и добродетели, да се поставят във всяка класна стая.

2. Договаряне на единен механизъм, включително разписани ясни отговорности, за реагиране при всяка проява на тормоз и насилие.
3. Прилагане на разработените и утвърдени промени (от тази учебна година) в Правилника за дейността на училището.
- 4.. Прилагане на програми за развитие на личните и социалните умения на децата.

Успоредно с основната училищна програма за превенция на тормоза, по която

работим, в гимназията се провеждат и редица дейности, с които целим усвояването на различни социални умения от учениците и развиване на съпричастност към другите.

- **Участие в различни общински програми по превенции.**
- **Благотворителност, реализирана с активното участие на ученици**

5. Подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоза, чрез:
системен контрол от страна на ръководството по отношение отговорното изпълнение на служебните задължения от страна на дежурните учители (и служители) по коридорите, входа и двора на училището.

6. Подобряване на системата за съобщаване на случаи на тормоз, чрез създаване на регистър на училището за случаите на тормоз между ученици.

7. Гарантиране на конфиденциалност.

8. Осигуряване на реални партньорства на училището с външни институции, организации и специалисти.

9. Включване в обучения за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в областта на справянето с училищния тормоз.

♦ **дейности с родители** - българският родител е склонен да прехвърля голяма част от възпитанието на децата си на учителите и училището. Това не е защото е безотговорен, а защото повечето родители се чувстват несигурни във възпитанието на децата си. Целта е на родителските срещи да се обсъждат казуси, свързани с тормоза, за да могат и родителите да се научат как да комуникират с децата си без скрита агресия.

Акцентът и през тази учебна година да се постави върху усвояване на умения за толерантност; себе приемане и приемане на другите; себеизразяване и разбиране чувствата на другите; стимулиране на позитивна нагласа.

2.3. Задължения на целия персонал на БПГ „Ичко Бойчев“

Всеки учител или служител е длъжен да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

3. Процедури и алгоритъм при установен училищен тормоз между ученици:

3.1. Процедура

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Отговорни лица
Ниско - нарушаване на правилата	Прекратяване - изтъкване на нарушеното правило - налагане на съответната последица	Учител и класен ръководител
Средно - повтаряне на едни и същи нарушения на правилата	Протокол за тормоз - възстановяване на щетата, разговаря се с родителите	Учител, Класен ръководител, УКС
Сериозно — злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, телесния интегритет, както на детето-жертва, така и на детето-извършител.	След съгласуване с администрацията на училището - протокол за тормоз - среща с родителите - възстановяване на щетата - включване на учениците в допълнителни програми. По предложение на КС се търси съдействие от други служби по силата на координационния механизъм.	УКС за противодействие на тормоза в училище, Директор

3.2. Алгоритъм за прилагане на механизма за противодействие на тормоза в БПГ

3.2.1. Определяне на Координационен съвет със заповед на директора на БПГ в началото на учебната година; (отг. Директор, срок: до 30.11.)

3.2.2. Запознаване на ново постъпили служители и учители с формите на насилие и Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище, както и припомнянето му на останалия педагогически и непедagogически персонал;

(отг. ЗДУД, срок: м. октомври)

3.2.3. Запознаване на ново постъпилите ученици с формите на насилие и Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище;

(отг. Класните р-ли, срок: м. октомври)

3.2.4. Провеждане на анкетиране с учениците от училището за изследване и оценка на тормоза посредством въпросника на проф. Пламен Калчев (2003);

(отг. Класните р-ли; срок: м. декември)

3.2.5. Запознаване на учениците и родителите с получените резултати по класове от анкетирането по т.3.2.4.;

(отг. Класните ръководители, срок: II учебен срок)

3.2.6. Анализ и обобщаване на резултатите от изследването от Координационния съвет

(отг. Координационен съвет, срок: м. декември)

3.2.7. Запознаване на целия колектив на училището с обобщените резултати

(отг. Координационен съвет, срок: м. декември)

3.2.8. Утвърждаване от директора на програма за противодействие на тормоза, разработена от Координационния съвет (и актуализираща се в началото на всяка учебна година) във връзка с установените и анализирани резултати от анкетирането, както и съобразена с Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище

(отг. Координационен съвет, срок: м. януари)

3.2.9. Провеждане на анкетиране с учениците от училището за изследване и оценка на тормоза в края на учебната година посредством въпросника на проф. Пламен Калчев (2003), анализ и обобщаване на анкетите;

(отг. Координационен съвет; срок: м. юни)

3.2.10. Изготвяне на годишен отчетен доклад на Координационния съвет до директора на БПГ

(отг. Координационен съвет, срок: м. юли)

4. Действия при разрешаване на установен училищен тормоз между учениците в БПГ - Благоевград:

На първо място важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между учениците. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. По - голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите или служителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. Ако обаче наблюдаваното поведение може да бъде определено като тормоз е необходимо да се предприемат следните стъпки:

Първа стъпка: Прекратяване на ситуацията на тормоз:

- Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

- В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно и да се уведоми класния ръководител .

- Не е задължително веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това може да се случи на по-късен етап.

- В този момент не е добре да се разпитва за подробности и детето, което е потърпевшо, особено в присъствието на насилника и други деца, защото това може да урони неговото достойнство.

- Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

Често спонтанната реакция на възрастните е заставането на страната на „жертвата“ и наказване на „насилника“. Ключово при интервенцията на възрастните е приемането на разбирането, че детето, обект на тормоз, не се нуждае от състрадание, а детето, извършител на тормоз, не се нуждае от наказание, особено което го унижава.

Втора стъпка: Реакции спрямо детето, което е упражнило тормоз:

- Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата или да се наложи друга предварително съгласувана мярка. Този подход се прилага от класния ръководител.

Подходът за възстановяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор с детето. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде наказан. Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза. Като първа стъпка класният ръководител изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време може да проследява поведението на децата и да дава обратна връзка.

Трета стъпка: Реакции спрямо децата, които са обект на тормоз:

Работата с деца, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

- Важно е класният ръководител да поговори с детето, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно) и да разбере какво точно се е случило. Ако е необходимо отделни факти могат допълнително и дискретно да бъдат проучени;

- Подчертава се поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;

- Класният ръководител наблюдава детето в следващите дни, за да се увери как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

Погрешно е открито и публично пред другите деца да се оказва подкрепа на потърпевшото дете, защото това допълнително ще урони достойнството на детето пред неговите връстниците. При този първи разговор е важно да се предложи на детето подкрепа, като се остави то само да определи какво точно ще му помогне да се почувства сигурно. Детето трябва да почувства доверие и сигурност за споделяне, което е особено важно, ако насилието се повтори. Никога не трябва да се предлага среща между дете, жертва на насилие и неговия мъчител с цел да се помирят и да се разберат. Такива срещи могат да доведат до неблагоприятни последици.

Четвърта стъпка: Реакции спрямо наблюдателите:

След ситуация на тормоз трябва да се работи с групата на наблюдателите, не само на нивото на превенцията. Не е желателно да се отстраняват наблюдателите, когато се прекратява или управлява ситуация на тормоз. Добре е всички, които са били там да видят какво се прави съгласно правилата на училището.

- Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита ценностите на училището, а на останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще.
- Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеното дете.

5. Училищна система за насочване към други служби

5.1. Регистриране на ситуации на тормоз:

В създадения регистър на училището за регистриране на случаи на тормоз между учениците се регистрира и описва всяка ситуация на тормоз от учителя (служителя), който я е наблюдавал. Този регистър се съхранява на достъпно място в учителската стая и съдържа следните реквизити:

- дата (и час); ,.
- кратко описание на ситуацията;
- участници; ;
- клас;
- предприети, мерки;
- фамилия и подпис.

5.2. Проследяване на случая във времето:

5.2.1. Учителят /служителят/, който е наблюдавал ситуацията на тормоз може да проследи развитието на случая във времето и да участва в планирането на подходяща интервенция.

5.2.2. Класните ръководители следят вписаните в регистъра случаи и предприемат съответни мерки, като взаимодействат с родителите на ученика, с учителите (служителите) в училището, както и с Координационния съвет.

5.2.3. В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие Координационният съвет предлага на директора да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето“ по местоживееене и отдела за „Закрила на детето“, на чиято територия е училището, местните комисии за БППМН, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.

- Съгласно Закона за закрила на детето, чл. 7

(1) „Лице, на което стане известно, че дете се нуждае от закрила, е длъжно незабавно да уведоми дирекция „Социално подпомагане“, Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи.

(2) Същото задължение има и всяко лице, на което това е станало известно във връзка с упражняваната от него професия или дейност, дори и ако то е обвързано с професионална тайна“.

5.4. Включване на родителите

5.4.1. Във всички случаи родителите се уведомяват за случилото се, както и за предприетите от училището действия за разрешаване на ситуацията.

5.4.2. В разговор с родителите, проведен на подходящо място в партньорски взаимоотношения се акцентира върху:

- необходимостта да не критикуват другото дете, а -да се опитат да погледнат на ситуацията през погледа на другата страна, защото критиките, обидите и negliжирането на другото дете от тяхна страна само ще задълбочат конфликта.

- предоставяне на отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки.

- извеждане на конкретни договорки кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат.

5.4.3.Класният ръководител може да насочи родителите за консултация с психолог.

V. Групиране на основните дейности по програмата:

1. Проучващи дейности:	Срок	Отговорник
- Установяване причините за асоциални прояви на учениците;	октомври ноември	учители, класни р-ли, УКППП,
- Изследване проблемите на учениците, живеещи в неблагоприятна среда;	Ноември февруари	УКППП Класни р-ли, Учители
- Проучване на причините за системни отсъствия от училище, отпадане и бягства от дома.	Ноември март	учители, класни р-ли. УКППП.
- Писмено регистриране и съхраняване на данните от проучванията, извършени от класните р-ли	Декември април	Кл. р-ли, УКППП
- Търсене на възможности за включване на децата с нежелано поведение в определени дейности с превантивен характер	постоянен	класни р-ли, учители, служители
2. Коригиращи дейности:	Срок	Отговорник
Комисията може да предлага мерки за: -Ограничаване на асоциалните прояви на учениците -Повишаване сигурността на учениците в училище и в района около него; -Търсене на възможности за разрешаване на проблемите на застрашените от отпадане ученици; жертви на насилие; деца с проблеми в общуването;	След установяване, на проблема	УКППП, Учители, Кл. р-ли,
3. Уведомяващи дейности	Срок	Отговорник
- Своевременно информиране на родителите за поведението на децата им;	След установяване на проблема	УКС Кл. р-ли
- Уведомяване на МКБППМН за асоциалните прояви на учениците;	След установяване, КС	Зам. дир., директор
-Уведомяване, на ОЗД и органите на полицията при наличие на данни за криминални прояви, извършени от ученици или за престъпни посегателства срещу деца.	След установяване	Зам. дир., директор
4. Подпомагащи дейности	Срок	Отговорник
-Реализиране на дейности в училище, свързани с превенцията на асоциалните прояви;	Постоянен	класни р-ли
- Провеждане на дискусии в ЧК /примерни теми: „Хората -еднакви и различни“, „Свят без агресия“, „Агресия в отношенията“, „Насилието в училище“, „Живот без наркотици“.	периодичен	Класни р-ли, мед. лице
- Организиране на извънкласни дейности /спортни празници, училищни тържества, извънкласни форми за работа/ с цел осмисляне свободното време на учениците.	През учебната година	класни р-ли, учители
- Разработване съвместно с класния р-л на индивидуални корекционни програми за ученици с негативни прояви.	След установяване	УКС Кл. р-ли,

ГРАФИК НА ДЕЙНОСТИТЕ

1. Дейности на ниво класна стая и/или училище, разпределени по месеци

Месец октомври	
Дейност	Отговорник
Определяне на Координационен съвет със заповед на директора на БПГ „Ичко Бойчев“	Директор
Запознаване на новопостъпили служители и учители с формите на насилие и Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище, утвърден със заповед № РД-09-611/18.05.2012г. на министъра на образованието и науката, както и припомнянето му на останалия педагогически и непедagogически персонал	ЗДУД, Координационен съвет
Запознаване на новопостъпилите ученици с формите на насилие и Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище;	Класните ръководители
Запознаване на родителите още на първата родителска среща с проблемите, свързани с насилието между децата и тормоза в училището и резултатите от изследването на проблема през изминалата учебна година.	Класните ръководители
Месец декември	
Дейност	Отговорник
Чрез въпросник да се изготви нова оценка за състоянието по проблема в училището и в отделните класове и изследване на тормоза сред децата	Класните ръководители
Анализ и обобщаване на резултатите от проведеното анкетиране	Координационен съвет
Запознаване на целия колектив на училището с обобщените резултати и актуализиране и приемане на цялостната училищна политика за превенция на насилието и тормоза в училище	Координационен съвет
Месец януари	
Дейност	Отговорник
Утвърждаване от директора на програма за противодействие на тормоза, актуализирана от Координационния съвет въз основа на получените резултати от анкетирането и с разработени нови идеи в/на училищната политика за превенция на насилието	Директор
Въвеждане и популяризиране на нови механизми за съобщаване на случаи на насилие	Председателят на УКС
Подготовка и провеждане на дискусия на тема: „Как да реагираме, когато детето е агресивно“.	Председателят на МО на класните ръководители
Да се разработят и приемат ценности, правила на поведение и последствия във всеки клас, които да се изнесат в табла в класните стаи, ако това не е направено през изминалата учебна година.	Класните ръководители

Обобщаване на всички предложения за правила на поведение и ценности, направени от класовете и формулиране на общоучилищни ценности и правила, които да бъдат част от училищната политика	Координационен съвет
Месец февруари	
Дейност	Отговорник
Отбелязване на Международен ден за борба с тормоза	Председателят на МО на кл. ръководители
Провеждане на дискусия на тема: «Насилието и тормозът в клас и в училището - оценка и справяне»	Председателят на МО на кл. ръководители
Месец март	
Дейност	Отговорник
Подготовка и провеждане на дискусия на тема: „Детето се променя с обич“.	Председателят на МО на класните ръководители
Спортът срещу агресията: Организиране на спортни мероприятия (футболни мачове) с участието на ученици от БПГ	Председателят на МО на учителите по ООП. учителите по ФВС и класните ръководители
Месец април	
Дейност	Отговорник
Провеждане на проучвания за степента на информираност на децата по проблемите на насилието и видовете тормоз	Координационен съвет, Класните ръководители
Месец май	
Дейност	Отговорник
Подготовка и провеждане на дискусия на тема: „Превенция на домашното насилие“.	Председателят на МО на класните ръководители, Класните ръководители
Месец юни	
Дейност	Отговорник
Провеждане на анкетиране с учениците от училището за изследване и оценка на тормоза в края на учебната година, анализ и обобщаване на анкетите	Координационен съвет, Класните ръководители
В края на учебната година на училищна дискусия с участието на цялата училищна общност и родители да се приеме оценка за реалната картина на проблема в училището.	Координационен съвет Класните ръководители Председателят на МО на кл. ръководители
Месец юли	
Дейност	Отговорник
Изготвяне на годишен отчетен доклад на Координационния съвет до директора на БПГ	Координационен съвет

2. Дейности на ниво класна стая и/или училище, със срок — постоянен

Дейност	Отговорник
Прилагане на форми на групова работа, дискусии, решаване на казуси, споделяне на опит, като се използват възможностите на часа на класа, предмети от задължителното учебно съдържание, извънкласни и извънучилищни дейности.	Координационен съвет Класните ръководители Председателят на МО на кл. ръководители
Използване на резултатите от анкетирането за повишаване на разбирането на проблема с тормоза в училище; обучение на педагогическия персонал за справяне с прояви на агресия	Координационен съвет
Да продължи координирането на всички форми на групова работа, дискусии, решаване на казуси, споделяне на опит, като се използват възможностите на часа на класа, предмети от ЗП, различни извънкласни и извънучилищни дейности.	Координационен съвет
Да се извеждат отново теми от учебното съдържание, които могат да се използват за работа и анализ по проблема насилие, свързани с правата на децата, ценностите, социалните роли, функционирането на групите и институциите и т. н.	Учителите
Да продължи формирането у децата на нагласи и социални умения, недопускащи насилие като емпатия, толерантност и уважение към различията чрез различни методи и техники.	Класните ръководители
Да се актуализира и продължи специализирана работа с децата в часовете на класа, беседи, презентации, извънучилищни мероприятия, клубна дейност, включване на темата за насилието и тормоза в редовните учебни дисциплини и др.	Класните ръководители
Да продължи прилагането на програми за развитие на личните и социалните умения на децата; осигуряване на условия и възможности за реализиране им	ЗДУД, Учителите
Дейност	Отговорник
Да се подобри системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоза;	ЗДУД
Да продължи подобряването на системата за съобщаване на случаи на тормоз (въвеждане на нови форми и канали, гарантиране на конфиденциалността);	Председателят на УКПППМН
И през тази учебна година да се включват експерти, родители и самите ученици в процеса на създаване и реализирането на всички интервенции;	ЗДУД
Да продължи повишаването на квалификацията на учителите за работа с програмите, включително реализиране на специализирани тренинги за определени категории от работещите в училище за справяне с критични ситуации и други; участие на учители в обучение по въпросите на тормоза.	ЗДУД, КС
Осигуряване на нови реални партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти;	ЗДУД
Вниманието на педагогическата общност да бъде насочено към формиращо образование чрез мултимодулни програми в часовете на класа, задължителната подготовка, гражданското образование, програмите за обучение в общи личностни и	Председателите на МО

социални умения, формиращи активно позитивно отношение и здравословен начин на живот в гимназиален етап.	
През настоящата учебна година да се подпомага приобщаването и участието на учениците в различни извънкласни форми в зависимост от интересите им.	Координационен съвет
Да продължи провеждане на неформално образование - екскурзии с учебна цел, спортно-туристически дейности и други форми, предоставящи възможност за съпътстващи дейности и превантивни програми.	Класните ръководители
Отново да се използва обучение в структурите на ученическо самоуправление, обучение по подхода "връстници обучават връстници".	Класните ръководители
Намиране и разпространение на информационни материали за деца и млади хора по проблемите на тормоза.	Председателят на УКППМН
Осигуряване на нови реални партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти.	ЗДУД, Председателите на МО

Дейности по изграждане на защитна мрежа

Дейност	Отговорник
Дежурството през междучасията да се осъществява съобразно Правилника на училището.	ЗДУД, учителите, служителите
Осигуряване на подходяща, разтоварваща музика за началото на учебния ден и междучасията; изграждане на система за озвучаване сградата и биене на звънци с различни звукови сигнали, с цел преодоляване на стреса.	ЗДУД, Класните ръководители
Предоставяне на нова информация пред колектива на БПГ за намаляване на проявите на агресивно поведение	Координационен съвет
Осигуряване на подкрепяща среда за учениците със СОП	Учителите
Проучване на методическа и научна литература по повод приложението на програмата за противодействие на тормоза в училище	Координационен съвет
Усвояване и прилагане на техниките за овладяване на гнева и реакция при криза	Учителите
Организиране на вътрешно-училищни форуми за споделяне на добри практики	Председателите на МО
Утвърждаване на форми на ученическо самоуправление	Класните ръководители педагогически съветник
Обсъждане на инициативи, свързани с училищния живот	Председателите на МО
Ангажираност на учениците при провеждане на инициативи и решаване на проблеми	Учителите

Настоящата програма е приета на заседание на КС по противодействие на училищния тормоз на 2024г.